

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Προτεραιότητα
που μας αφορά όλους

Ε.Κ.Α.
ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

Προτεραιότητα που μας αφορά όλους

Το Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Αθήνας (ΕΚΑ) αναδεικνύει για μια ακόμη φορά το μείζον ζήτημα των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων στη χώρα μας.

Η Ασφάλεια και Υγεία στην εργασία έχει ακολουθήσει τα τελευταία χρόνια την γενικότερη υποχώρηση της προστασίας των εργασιακών δικαιωμάτων και των συλλογικών διαπραγματεύσεων, γεγονός που συμβάλλει στην δημιουργία νέων πεδίων παραβατικότητας και εργοδοτικής αυθαιρεσίας, παράλληλα με την υποτίμηση των αναγκαίων μέτρων ασφαλείας.

Παράγων περαιτέρω επιδείνωσης είναι η απροθυμία από την πλευρά των εργοδοτών της διάθεσης πόρων για την προστασία από την έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες, τις επικίνδυνες συνθήκες εργασίας, τον ακατάλληλο εξοπλισμό, την ανεπαρκή συντήρηση των μηχανημάτων, την υποτυπώδη έως ανύπαρκτη εκπαίδευση των εργαζομένων, την άσκηση πίεσης και τους εντατικούς ρυθμούς εργασίας που οδηγούν σε μη τήρηση των διαδικασιών ασφαλείας.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά εργατικών ατυχημάτων συμβαίνουν στο χώρο της μεταποίησης, στο χονδρικό και λιανικό εμπόριο, στην επισκευή μηχανοκινήτων οχημάτων, στον κλάδο των κατασκευών και τον κλάδο μεταφοράς και αποθήκευσης. Υψηλό είναι και το ποσοστό των τροχαίων ατυχημάτων που συνδέονται με την εργασία. Σε επιχειρήσεις και εργαζόμενους που δραστηριοποιούνται στο Λεκανοπέδιο της Αττικής, συμβαίνει περίπου το 30% του συνόλου των εργατικών ατυχημάτων.

Οι κακές συνθήκες εργασίας συσχετίζονται με την κατακόρυφη αύξηση του στρες, το σύνδρομο της επαγγελματικής εξουθένωσης (burnout), την αύξηση περιστατικών υπέρτασης και στεφανιαίας νόσου, την κατάθλιψη, την αύξηση μυοσκελετικών παθήσεων (λόγω εντατικοποίησης της εργασίας), την αύξηση ψυχιατρικής νοσηρότητας, την αύξηση επισκέψεων στους γενικούς γιατρούς, την αύξηση αυτοκτονιών.

Είναι επιτακτική ανάγκη η αναστροφή της υπάρχουσας κατάστασης. Προς τον σκοπό αυτό προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση του ΣΕΠΕ για την παρακολούθηση της τήρησης της νομοθεσίας, καθώς και η εντατικοποίηση των ελέγχων με μεγαλύτερη στόχευση σε επιχειρήσεις υψηλού κινδύνου. Απαιτείται επίσης η εκπαίδευση των εργαζομένων στην αναγνώριση της επικινδυνότητας του χώρου εργασίας.

Η υποτίμηση της Υγείας και Ασφάλειας στη εργασία, ευθύνεται για σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία, την αρτιμέλεια και σε αρκετές περιπτώσεις την ίδια την ζωή των εργαζομένων.

ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ Ε.Κ.Α.

1. Παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία
2. Ενίσχυση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ)
3. Αναβάθμιση του συστήματος καταγραφής εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών
4. Ίδρυση Ειδικού Φορέα Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου
5. Ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι στην εργασία
6. Γιατροί εργασίας και Τεχνικοί Ασφαλείας
7. Βαρέα και Ανθυγιεινά
8. Επίλογος

1. Παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία

Η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας ΥΑΕ, στην οποία έχουν ενσωματωθεί όλες οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες και συστάσεις για τα θέματα ΥΑΕ, λόγω σοβαρών ελλείψεων κυρίως ειδικού επιστημονικού προσωπικού (ιατρών εργασίας, τεχνικών ασφαλείας) αλλά και υποστελέχωσης των ελεγκτικών μηχανισμών, είναι ελλιπής. Η επίβλεψη της τήρησης της νομοθεσίας από τους εντεταλμένους για τον σκοπό αυτό ελεγκτικούς μηχανισμούς (ΣΕΠΕ) είναι βασική προτεραιότητα για τα συνδικάτα.

Παράλληλα, το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο θα πρέπει να συνεχίσει να επικαιροποιείται και να συμπληρώνεται λαμβάνοντας υπόψη τις νέες μορφές εργασίας, την εξέλιξη της τεχνολογίας, τις δημογραφικές εξελίξεις, τους νέους αναδυόμενους κινδύνους.

Βασικός στόχος είναι η ενίσχυση της πρόληψης των εργατικών ατυχημάτων, των επαγγελματικών ασθενειών και των ασθενειών που σχετίζονται με την εργασία.

2. Ενίσχυση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ)

Η υποστελέχωση του τομέα ελεγκτών ΥΑΕ οδηγεί σε απαξίωση του θεσμού και αύξηση της παραβατικότητας από την πλευρά των υπόχρεων. Είναι απολύτως αναγκαία η ενδυνάμωση και ενίσχυση του ΣΕΠΕ.

Η ενίσχυση του ΣΕΠΕ περνάει μέσα από:

- i. Την βελτίωση της στελέχωσης και την συστηματική εκπαίδευση των επιθεωρητών.
- ii. Την τεχνική και τεχνολογική του υποστήριξη σε συνδυασμό με την ενίσχυση του ΚΥΑΕ για την διενέργεια τεκμηριωμένων επιθεωρήσεων με ποσοτικό προσδιορισμό των βλαπτικών παραγόντων.
- iii. Την πραγματοποίηση στοχευμένων επιθεωρήσεων σε κλάδους υψηλής επικινδυνότητας.
- iv. Την ενδοεπικοινωνία με άλλες υπηρεσίες και φορείς που έχουν συνάφεια με το αντικείμενο.

3. Αναβάθμιση του συστήματος καταγραφής εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών

Ο πραγματικός αριθμός ατυχημάτων που συμβαίνουν ετησίως στους χώρους εργασίας είναι μεγαλύτερος από τα επίσημα στοιχεία, δεδομένου του διαχρονικά μεγάλου μεγέθους της αδήλωτης εργασίας και της αφανούς οικονομίας στη χώρα μας.

Η χώρα μας υστερεί σημαντικά ως προς την αναγνώριση, καταγραφή, αναγγελία, και αποζημίωση των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, με αποτέλεσμα την ελλιπή αντιμετώπιση των θεμάτων που σχετίζονται με την επαγγελματική νοσηρότητα, καθώς και με την επίβλεψη και προστασία της επαγγελματικής υγείας, την έλλειψη της αναγκαίας πληροφορίας και στατιστικής επεξεργασίας στοιχείων ως προς το επίπεδο της επαγγελματικής υγείας των εργαζομένων.

Είναι αναγκαία η ενδυνάμωση και βελτίωση σε νομοθετικό και οργανωτικό επίπεδο, των συστημάτων αναφοράς και καταγραφής των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

4. Ίδρυση ειδικού Φορέα Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου

Η ύπαρξη φορέα ασφάλισης του επαγγελματικού κινδύνου, είναι κατάκτηση πολλών ετών σε πάρα πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Ουσιαστικά προστατεύει όχι μόνο τους εργαζομένους αλλά και τα ασφαλιστικά ταμεία από ένα τεράστιο κόστος που φθάνει το 4% του ΑΕΠ, το οποίο στη χώρα μας μετακυλιέται και επιβαρύνει τα Ασφαλιστικά Ταμεία.

Όταν υπάρχει ασφάλιση του επαγγελματικού κινδύνου, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, το ασφαλιστρο καταβάλλεται αποκλειστικά και μόνο από τον εργοδότη, είναι κλιμακωτό (και αυξομειούμενο) και εξαρτάται από την κατηγορία της επιχείρησης, από τους δείκτες επαγγελματικής νοσηρότητας, από το εργασιακό περιβάλλον της συγκεκριμένης επιχείρησης και από τα λαμβανόμενα μέτρα για την πρόληψη και προαγωγή της Υ και Α των εργαζομένων.

Βασικός πόρος του ειδικού **«Φορέα Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου»** μπορεί να είναι η θεσμοθετημένη από το ν. 2084/1992 εισφορά επαγγελματικού κινδύνου 1% επί των αποδοχών των απασχολουμένων (που σήμερα εισπράττεται για μια σειρά υπόχρεων επιχειρήσεων από το ΙΚΑ) και με συνεκτίμηση τόσο των σχετικών μελετών που έχουν εκπονηθεί από το ΕΛΙΝΥΑΕ όσο και της κοινής πρότασης των εκπροσώπων επιστημονικών και συνδικαλιστικών φορέων.

Στόχος του φορέα αυτού θα είναι η προαγωγή της εργασιακής υγείας και ασφάλειας μέσω των διαδικασιών της πρόληψης υγείας και γενικότερα της δημόσιας υγείας, η ασφαλιστική κάλυψη των επαγγελματικών νοσημάτων και εργατικών ατυχημάτων (νοσήλια, ημέρες άδειας, αποκατάσταση, σύνταξη ή συμπληρωματική σύνταξη λόγω αλλαγής θέσης εργασίας ή επαγγέλματος) και η μείωση της οικονομικής επιβάρυνσης των Ασφαλιστικών Ταμείων.

Το ΕΚΑ διεκδικεί σταθερά:

- i. Πλήρη κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων από τον επαγγελματικό κίνδυνο με ευθύνη του κράτους και ανάληψη του κόστους από τον εργοδότη.
- ii. Ανάκτηση των απωλειών των τελευταίων ετών.
- iii. Πλήρη και δωρεάν κάλυψη της νοσοκομειακής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, της ιατρικής αποκατάστασης σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας.
- iv. Πλήρεις αποδοχές για τους εργαζομένους για όλο το διάστημα της απουσίας τους από την εργασία λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, επανεκπαίδευση, επανένταξη στην εργασία.
- v. Πλήρη σύνταξη γι' αυτούς που δεν μπορούν να εργασθούν ή στις οικογένειές τους σε περίπτωση θανάτου.

5. Ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι στην εργασία

Οι ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι και το εργασιακό άγχος συγκαταλέγονται μεταξύ των μεγαλύτερων προκλήσεων στον τομέα της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας, καθώς επηρεάζουν σημαντικά την υγεία των εργαζομένων. Οι ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι προκύπτουν από προ-

βληματικό σχεδιασμό, οργάνωση και διαχείριση της εργασίας, καθώς και από το μη υγιές κοινωνικό πλαίσιο της εργασίας και μπορεί να οδηγήσουν σε αρνητικά ψυχολογικά, σωματικά και κοινωνικά αποτελέσματα, όπως εργασιακό άγχος, εργασιακή εξουθένωση ή κατάθλιψη. Η εντατικοποίηση της εργασίας και η υπερβολική ατομική στοχοθεσία των επιχειρήσεων δε μπορεί να μείνει ανέγγιχτη και αναπάντητη. Πρέπει να υπάρξει δίκτυο προστασίας από τα συνδικάτα και το κράτος, καθώς και νομοθετική πρόβλεψη για τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους στην εργασία.

6. Πατροί εργασίας και Τεχνικοί Ασφάλειας

Η πιστοποίηση των προσόντων για Ιατρούς Εργασίας και Τεχνικούς Ασφάλειας πρέπει να γίνεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα από Αρμόδιο Κρατικό Φορέα. Επίσης θα πρέπει να επανεξεταστεί το πλαίσιο χορήγησης άδειας Τεχνικών Ασφαλείας από τα ΚΕΚ.

Οι Ιατροί Εργασίας και τεχνικοί Ασφάλειας να μην είναι μισθοδοτούμενοι από τους εργοδότες, καθώς αυτή η εξάρτηση μπορεί να οδηγήσει σε υποχωρήσεις λόγω της εργοδοτικής πίεσης στο βαθμό που οι υποδείξεις τους συνεπάγονται κόστος για την επιχείρηση, αλλά από το Εθνικό Σύστημα ΥΑΕ, ώστε να είναι ανεξάρτητοι και ελεύθεροι στους ελέγχους και τις υποδείξεις τους.

7. Βαρέα και ανθυγιεινά

Τα Βαρέα και Ανθυγιεινά (ΒΑΕ) αποτελούν κατάκτηση του Εργατικού Συνδικαλιστικού Κινήματος. Ο θεσμός των ΒΑΕ δεν είναι απλά και μόνο ένα επίδομα. Κατά κύριο λόγο συνδέεται με την μειωμένη έκθεση σε παράγοντες κινδύνου, με την πλήρη σύνταξη και τα χαμηλότερα όρια συνταξιοδότησης, καθώς λόγω της φύσεως του επαγγέλματος φθείρεται η υγεία των εργαζομένων.

Χρειάζεται συμμετοχή των εργαζομένων σε όλες τις επιτροπές για τον καθορισμό των Βαρέων και Ανθυγιεινών επαγγελματιών που διαρκώς μειώνονται. Ο θεσμός των ΒΑΕ δεν θα πρέπει να είναι αντισταθμιστική παροχή για την έλλειψη στοιχειωδών συνθηκών ΥΑΕ σε συγκεκριμένους χώρους όπου η εργασία είναι πράγματι βαριά και ανθυγιεινή. Απαιτούνται κριτήρια και σταθεροί μηχανισμοί για να μην μετατρέπονται τα ΒΑΕ σε πολιτική παροχή.

Το ΕΚΑ υποστηρίζει:

- i. Τον θεσμό των ΒΑΕ και την ένταξη σε αυτά νέων επαγγελματιών ομοειδών προς τα ήδη ενταγμένα.
- ii. Την μείωση του χρόνου εργασίας για τα ΒΑΕ, εξάωρο, πενθήμερο και αύξηση ημερών αδειάς.
- iii. Την μείωση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης στα 50 για τις γυναίκες και στα 55 για τους άνδρες, που εργάζονται στα ΒΑΕ.
- iv. Την καταβολή του ασφαλιστρου των ΒΑΕ από τους εργοδότες και το κράτος.

8. Επίλογος

Τα περισσότερα από τα πιο πάνω αποτελούν προτεραιότητες που λιμνάζουν εδώ και χρόνια. Το ΕΚΑ επανειλημμένως στο παρελθόν έχει αναδείξει και συνεχίζει να το πράττει, την ανάγκη η Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία να πάψει να αντιμετωπίζεται ως δευτερεύον θέμα και να πάρει την θέση της ως κεντρική πολιτική, καθώς επηρεάζει άμεσα και καθοριστικά τις συνθήκες εργασίας και την ποιότητα ζωής των εργαζομένων.

**Ε.Κ.Α.
ΕΡΓΑΤΟΪΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ**

3ης Σεπτεμβρίου 48B, 104 33 Αθήνα
Τηλ. 210-8836917, 210-8841818
Fax: 210-8839271
<http://www.eka.org.gr>